

Data publikacji: 17-08-2020

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X KADENCJA**

Warszawa, dnia 17 sierpnia 2020 r.

Druk nr 195

**KOMISJA
RODZINY, POLITYKI
SENIORALNEJ I SPOŁECZNEJ**

**Pan
Tomasz GRODZKI
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 69 ust. 1 Regulaminu Senatu Komisja Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej wnosi o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy

o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych.

W załączeniu przekazuję projekt ustawy wraz z uzasadnieniem oraz projekt uchwały w sprawie wniesienia do Sejmu tego projektu ustawy.

Jednocześnie informuję, że w dalszych pracach nad tym projektem ustawy komisję reprezentować będzie pani senator Magdalena Kochan.

Zastępca Przewodniczącego Komisji
Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej
(-) Magdalena Kochan

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia

w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych.

Jednocześnie upoważnia panią senator Magdalenę Kochan do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych

Art. 1. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 53, 252, 568 i 1222) w art. 6 w ust. 2 po pkt 6a dodaje się pkt 6b w brzmieniu:

„6b) pozbawienia możliwości wykonywania swojego zawodu przed dniem 31 lipca 1990 r. na skutek represji politycznych;”.

Art. 2. W ustawie z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 319) w art. 12 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. W przypadku umieszczenia osoby uprawnionej w domu pomocy społecznej, różnicę opłat za pobyt, wynikającą z opłat ponoszonych przez tę osobę, a rzeczywistym kosztem, pokrywa Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.”.

Art. 3. 1. W przypadku osób, którym potwierdzono status działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych, i którym uznano okresy składkowe na jednej lub kilku podstawach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 8 i 10, ust. 2 pkt 6a, 6b i 8 ustawy zmienianej w art. 1, składki emerytalne za te okresy składkowe zostają wpłacone do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z części budżetu państwa, której dysponentem jest Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

2. Składki emerytalne, o których mowa w ust. 1, wpłaca się tylko za okresy składkowe niemające równocześnie innej podstawy niż wymieniona w ust. 1.

3. Składki emerytalne, o których mowa w ust. 1, zostają wpłacone w wysokości, która obowiązywała od przeciętnego wynagrodzenia w odpowiednim roku lub latach, zrewaloryzowanej na dzień 31 sierpnia 2020 r.

4. W przypadku osób, które świadczyły pracę po 1956 r. na rzecz organizacji politycznych i związków zawodowych, nielegalnych w rozumieniu przepisów obowiązujących do kwietnia 1989 r. lub były pozbawione możliwości wykonywania swojego

zawodu przed dniem 31 lipca 1990 r. na skutek represji politycznych, i które w tym samym czasie świadczyły inną pracę, z tytułu której wpłacane były składki emerytalne w wysokości niższej niż obowiązywała od przeciętnego wynagrodzenia w odpowiednim roku lub latach, za ten czas zostaje odpowiednio wpłacone wyrównanie składek emerytalnych do wysokości, która obowiązywała od przeciętnego wynagrodzenia w odpowiednim roku lub latach.

5. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, do dnia 31 sierpnia 2021 r., ponownie ustali kapitał początkowy i obliczy wysokość emerytury osób, o których mowa w ust. 1, z uwzględnieniem wpłaconych składek, o których mowa w ust. 1, bez konieczności składania odpowiednich wniosków przez osoby zainteresowane.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Projekt służy przywróceniu sprawiedliwości i godności oraz częściowemu zrehabilitowaniu ekonomicznych skutków represji osobom, którym potwierdzono status działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych, i którym za czas prowadzenia działalności opozycyjnej lub podlegania represjom uznano okresy składkowe na potrzeby emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ale za które w okresie PRL płaconie składek emerytalnych było niemożliwe. Projekt dotyczy czterech grup osób, którym okresy składkowe są uznawane na mocy ustawy o emeryturach i rentach z FUS – są to osoby osadzone w więzieniach lub innych miejscach odosobnienia na terytorium Polski na mocy skazania albo bez wyroku po dniu 31 grudnia 1955 r. za działalność polityczną, osoby świadczące pracę po 1956 r. na rzecz organizacji politycznych i związków zawodowych, nielegalnych w rozumieniu przepisów obowiązujących do kwietnia 1989 r., osoby niewykonyjące pracy przed dniem 31 lipca 1990 r. na skutek represji politycznych, osoby internowane na podstawie art. 42 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym – oraz dodaje grupę piątą, dotychczas niesłusznie pominiętą: osoby pozbawione możliwości wykonywania swojego zawodu przed dniem 31 lipca 1990 r. na skutek represji politycznych (taka kategoria osób represjonowanych jest objęta ustawą o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych, ale nie ustawą o emeryturach i rentach z FUS).

Obecnie osoby te są traktowane tak, jak gdyby w uznanych okresach składkowych miały zerowe wynagrodzenia, zatem jak gdyby ich wkład do społeczeństwa i państwa był bezwartościowy. Uznawane tylko w ten sposób okresy składkowe nie podnoszą wysokości emerytury, są zatem pozorne zamiast rzeczywistych. Ta sprzeczność jest niezrozumiała, krzywdząca i poniżająca. Oznacza lekceważenie działalności opozycyjnej, pracy dla opozycji i kosztów ekonomicznych ponoszenia represji.

Projekt służy temu, aby osoby te doznały od Państwa Polskiego uhonorowania zamiast litości. Zgodnie z projektem, punktem odniesienia przy traktowaniu tych osób będzie nie brak emerytury lub bardzo niska (tak zwana głodowa) emerytura, lecz przeciętne wynagrodzenie – nie wynagrodzenie minimalne – w Polsce w latach prowadzenia działalności opozycyjnej lub podlegania represjom. Status tych osób zostanie połączony ze statusem całego społeczeństwa,

a nie tylko jego najuboższej części. Nastąpi także dostrzeżenie i uznanie indywidualnych zasług poszczególnych osób – ich zróżnicowanego wkładu działalności i pracy oraz zróżnicowanych kosztów ponoszenia represji. Wszystkim osobom zostanie zapewnione poczucie większej ekonomicznej i życiowej normalności i stabilności.

Skutki finansowe projektu ustawy dla budżetu państwa będą ograniczone, ponieważ mała jest liczba osób, których on dotyczy, a w wyniku wejścia ustawy w życie wiele spośród tych osób nie będzie musiało otrzymywać wprowadzanego ustawą świadczenia wyrównawczego dla osoby pobierającej emeryturę w kwocie niższej niż 2400 zł miesięcznie. W zamian osoby te będą otrzymywać normalną emeryturę. Jednorazowe wpłacenie lub wyrównanie składek emerytalnych zrewaloryzowanych na dzień 31 sierpnia 2020 r., za osoby, których dotyczy projekt, może być dla budżetu państwa tańsze od comiesięcznego wypłacania świadczeń wyrównawczych do emerytur zaniżonych wskutek nieopłacenia składek.

Dotychczasowe uregulowania prawne dają pierwszeństwo działaczom opozycji antykomunistycznej w uzyskaniu miejsca w domu pomocy społecznej (DPS), jednakże w przypadku braku możliwości pokrycia pełnej kwoty finansowej przez skierowanego, różnicę pokrywa rodzina albo gmina miejsca zamieszkania skierowanego.

Takie uregulowanie prawne czyni przepis o pierwszeństwie w uzyskaniu miejsca w DPS niejednokrotnie trudnym do zrealizowania, gdyż kierującym do DPS są urzędy podlegające władzom gminnym. W przypadku niewskazania przez działacza opozycji swoich dzieci, gminy muszą brać na siebie obowiązek dodatkowego świadczenia finansowego, wydając przedmiotowe skierowanie.